

ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ СЕПАРАТИЗМУ ТА ТЕРОРИЗМУ В УКРАЇНІ

Курсант 309 навчальної групи Г аврільченко А.А.

Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, кандидат юридичних наук Миронюк Т.В.

Активна участь сучасної української держави у міжнародному житті, цілеспрямований зовнішньополітичний курс України на євроатлантичну інтеграцію, її послідовна позиція щодо міжнародного тероризму та участь в антитерористичних інтеграційних структурах на світовому, європейському та регіональному рівнях перетворюють питання формування антитерористичної політики на одне з першочергових завдань державного управління. Це також пов'язано з особливостями внутрішньополітичної ситуації в країні, кризовими явищами в українському політикумі, тривалими економічними негараздами, зумовленими трансформаційними процесами на фоні розпаду СРСР, з транзитним положенням України, що становлять потенційну загрозу терористичних актів на її території. У цьому контексті усвідомлення природи та чинників тероризму, розробка засобів та методів боротьби з ним на державному рівні є одними з важливих завдань органів державної влади та місцевого самоврядування.

Визначаючи концептуальні та методологічні засади дослідження проблем боротьби з тероризмом, можна стверджувати, що у науковій літературі досліджуються

найважливіші проблеми тероризму та боротьби з ним на державному рівні. Однак бракує досліджень присвячених теоретико-методологічному обґрунтуванню завдань органів державного управління щодо запобігання терористичній діяльності на території окремих країн, створення несприятливих умов для формування та розвитку терористичних осередків, зокрема проблеми практичного протистояння суспільства терористичним загрозам.

На державному рівні в основному сформовано концептуальні засади та нормативно-правову базу державної політики протистояння загрозам тероризму, спрямованої на формування системної протидії цьому небезпечному явищу через консолідовану позицію всіх державних структур та громади. Конституція України, Концепція національної безпеки України та Закон України “Про боротьбу з тероризмом” складають засади антитерористичного законодавства, яке регламентує створення спеціально уповноважених структур антитерористичної дії в межах наявної загальнодержавної системи антикризового реагування. Проте в умовах, коли загроза тероризму стала глобальною проблемою, існує необхідність розробки нових нормативно-правових актів, які б регламентували діяльність загальнодержавної антитерористичної системи не тільки для усунення наслідків терористичних дій, а, головним чином, для їхнього запобігання.

Відсутність єдиного концептуального документа, який узгоджував би відповідні дії та заходи центральних органів виконавчої влади за часом, зусиллями й використанням фінансово-матеріальних засобів, об’єктивно сповільнює процес реформування структур сектора безпеки, з огляду на потенційні загрози, зокрема терористичні. Такими документами покликані стати Концепція (основи державної політики) протидії тероризму та Стратегія боротьби з тероризмом в Україні, для створення яких в Україні є всі передумови та сформовані правові засади.

Аналіз соціально-економічних, політичних та інших чинників існування загроз тероризму в Україні свідчить про те, що абсолютна більшість типів тероризму та мотивів терористичних дій може бути актуальною для нашої держави. Рівень терористичних загроз в Україні, що значно зріс через соціально-економічні негаразди та політичну нестабільність, обумовив формування та посилення опосередкованих факторів терористичних загроз. За результатами проведеного соціологічного дослідження, громадська думка не зовсім адекватно оцінює небезпеку тероризму в Україні. Визначальним напрямком спільних зусиль у цьому контексті має бути своєчасне виявлення та усунення соціальних та політичних детермінант тероризму.

Вироблення та реалізація адекватної державної політики протистояння загрозам тероризму, протидії терористичним зазіханням є важливим і актуальним завданням держави.

На основі критичного аналізу організації антитерористичної діяльності в Україні можна відзначити, що в державі існують окремі елементи загальнодержавної системи антитерористичної протидії. Організація і проведення антитерористичних заходів, координація діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом відповідно до визначеної законодавством України компетенції здійснюється через Антитерористичний центр при Службі безпеки України. Проте його діяльність переобтяжена іншими завданнями, які виконує уся служба. Необхідно сформувати іншу більш ефективну модель діяльності спецслужб, змінити формат такої діяльності у напрямку посилення оперативної роботи, а також впровадження цивільного контролю над антитерористичними структурами.

На часі створення загальнодержавної системи протидії тероризму, яку доцільно виділити з системи антикризового реагування та яка б мала змогу приділити головну увагу превентивним антитерористичним заходам.

Наявна система протидії тероризму в Україні передбачає необхідність взаємодії підрозділів різної відомчої

приналежності, але це не забезпечується належним державним фінансуванням. Кожне силове міністерство на свій розсуд забезпечує спеціальні підрозділи боротьби з тероризмом у межах виділених бюджетних коштів, іноді за залишковим принципом. Відсутність цільового фінансування й оптимального розподілу ресурсів, насамперед організаційних, кваліфікованого персоналу, технологічного досвіду унеможливорює оптимізацію стратегії боротьби з тероризмом.

Суворе регламентація діяльності недержавної системи безпеки, застосування необхідних заходів щодо охорони небезпечних об'єктів значно зменшить ризик можливих терористичних актів.

Узагальнення досвіду зарубіжних країн у створенні національних систем протидії тероризму дає підстави стверджувати, що уряди більшості зарубіжних країн розглядають протидію тероризму як одне з найважливіших загальнодержавних завдань. Основні напрямки діяльності держав у цій галузі полягають в удосконаленні правової бази, посиленні взаємодії між відповідними владними органами, формуванні спеціальних підрозділів і збільшенні чисельності працівників владних структур, які займаються проблемами тероризму, забезпеченні зазначених структур відповідними сучасними технічними засобами. Одним з найбільш дієвих шляхів запобігання та адекватної протидії терористичним загрозам на національному рівні є використання можливостей та досвіду розвідувальних служб. Цей досвід доцільно використовувати і в Україні, враховуючи специфіку національної системи безпеки.